

Goedkeuring van het Protocol van Parijs van 28 Augustus 1952 nopens de rechtspositie van internationale militaire hoofdkwartieren, ingesteld uit hoofde van het Noord-Atlantisch Verdrag

MEMORIE VAN TOELICHTING

No. 3

Bij het Verdrag van Londen van 19 Juni 1951 tussen de Staten, die partij zijn bij het Noord-Atlantisch Verdrag, nopens de rechtspositie van hun krijgsmachten (*Trb.* 1951, no. 114) werd een groot aantal voorzieningen getroffen, welke er op gericht zijn de bezwaren, verbonden aan het veelvuldig verblijf voor kortere of langere tijd van militairen van een der bij het Noord-Atlantisch Verdrag aangesloten Staten in het rechtsgebied van een der andere Staten, zo gering mogelijk te doen zijn. Daarbij werden de belangen van de nu eens als Staat van verblijf, dan weer als Staat van herkomst fungerende Staten, van de burgerbevolking en van de nationale krijgsmachten zodanig tegen elkaar afgewogen, dat verwacht mag worden, dat de aan een intensieve samenwerking van een groot aantal nationale krijgsmachten verbonden moeilijkheden tot een minimum worden beperkt. Genoemd Verdrag van Londen kon evenwel niet afdoend voorzien in het feit, dat er, bij de in belangrijke mate gecoördineerde opbouw en oefening dezer nationale krijgsmachten, in de geallieerde militaire hoofdkwartieren wezenlijk geïntegreerde, internationale lichamen werden en worden geschapen met een eigen personeelsvoorziening, een eigen administratie, een eigen budget en eigen verantwoordelijkheden.

Het is noodzakelijk gebleken, de consequenties van deze ontwikkeling nader te regelen in een afzonderlijk Protocol.

In dit Protocol is nauwkeurig uitgewerkt, in aansluiting aan de aard der betrokken rechten en verplichtingen, in welke gevallen een Geallieerd Hoofdkwartier de rechten en verplichtingen van een „krijgsmacht” toekomen, wat voor de toepassing van dit Protocol onder „krijgsmacht”, „civiele dienst” en „gezinslid” moet worden verstaan, en hoe de rechten en verplichtingen van een Staat van herkomst ingevolge het Verdrag van Londen met betrekking tot personeel van een geallieerd hoofdkwartier en gezinsleden van zodanig personeel over deze Staat en het betrokken „Algemeen Hoofdkwartier” worden verdeeld. In deze regeling worden enige voorrechten en immuniteiten toegekend aan Geallieerde Hoofdkwartieren, personeel van deze hoofdkwartieren en hun gezinsleden, welke op zich zelf ingevolge artikel 3 van de wet van 24 December 1947, *Stb.* H 452, geen goedkeuring behoeven, doch aangezien in het Protocol ook regelingen van andere aard vervat zijn, wordt het Protocol toch, zij het ten dele ten overvloede, aan de goedkeuring van de Staten-Generaal onderworpen.

Met betrekking tot enkele artikelen moge nadere toelichting volgen:

Artikel 1 definieert onder *b* en *c* afzonderlijk wat voor de toepassing van dit Protocol onder Algemeen Hoofdkwartier en wat onder Geallieerd Hoofdkwartier moet worden verstaan. Dit onderscheid was noodzakelijk, omdat onder de verschillende Geallieerde Hoofdkwartieren, welke uit hoofde van het Noord-Atlantisch Verdrag werden en worden ingesteld, er enkele zijn, die door hun bijzondere plaats in het geheel met bijzondere bevoegdheden moeten zijn bekleed. De in het Protocol genoemde Algemene Hoofdkwartieren zijn geplaatst boven een aantal Geallieerde Hoofdkwartieren, terwijl zij zelf rechtstreeks ondergeschikt zijn aan de z.g. Standing Group. Dit zelfde geldt voor het inmiddels opgerichte Hoofdkwartier van de Geallieerde Opperbevelhebber in het Kanaal, welk Hoof-

kwartier dan ook als Algemeen Hoofdkwartier in de zin van het Protocol moet worden aangemerkt.

Artikel 3, lid 1, onder *b*, punt (ii), maakt het mogelijk, dat personen, die niet gerekend kunnen worden te behoren tot een civiele dienst in de zin van het Verdrag van Londen, voor de toepassing van dit Protocol toch als lid van een civiele dienst worden aangemerkt.

Deze uitbreiding is opgenomen met het oog op hen, die rechtstreeks in dienst van het Hoofdkwartier zijn. Aangezien uitbreiding over al deze personen voor verschillende Staten onaanvaardbaar was, is aan de Noord-Atlantische Raad opgedragen de categorieën aan te geven, die hiervoor in aanmerking komen.

Artikel 7. Dit artikel geeft bepalingen omtrent de belastingheffing van het salaris van het personeel van de Geallieerde Hoofdkwartieren.

Lid 1 heeft betrekking op het gedeelte van het personeel, dat in dienst is van krijgsmachten van N.A.T.O.-Staten en door de betreffende Staat wordt bezoldigd. Voor dit gedeelte van het personeel geldt de regeling van artikel X van het Verdrag van Londen.

In dit verband moge over *artikel 2* van het ontwerp van wet, houdende goedkeuring van het Protocol, het volgende worden opgemerkt. Dit artikel, dat vrijwel gelijklopend is aan artikel 7 van het ontwerp van wet, houdende goedkeuring van het Verdrag van Londen, heeft de strekking te voorkomen, dat leden van een Nederlandse krijgsmacht of civiele dienst, die op grond van het eerste lid van artikel X van het Verdrag van Londen, j^o artikel 2 van het Protocol in een vreemde Staat van belasting zijn vrijgesteld, tevens in Nederland vrijstelling van belasting genieten.

Lid 2 van artikel 7 heeft betrekking op bepaalde groepen van het personeel, die in dienst zijn van de Noord-Atlantische Verdrags Organisatie en door die organisatie worden bezoldigd. Deze groepen zijn te vergelijken met het personeel van de internationale staf van bedoelde organisatie. Om die reden is te hunnen aanzien een regeling getroffen, gelijk aan die, welke het Verdrag nopens de rechtspositie van de Noord-Atlantische Verdrags Organisatie, van de nationale vertegenwoordigers bij haar organen en van haar internationale staf van 20 September 1951 (*Trb.* 1951, no. 139) in artikel 19 geeft voor het personeel van de internationale staf.

Van Nederlandse zijde is krachtig geageerd tegen het opnemen van de belastingvrijstelling van het tweede lid van artikel 7; verwezen moge worden naar hetgeen in de Memorie van Antwoord betreffende hoofdstuk VII B (Financiën) van de Rijksbegroting voor 1953 is medegedeeld over het verzet van Nederlandse zijde tegen het verlenen van belastingfaciliteiten aan personeel van internationale lichamen.

Artikel 8. De vrijstelling, voorzien in lid 1, komt in wezen overeen met de vrijstelling, welke gewoonlijk aan internationale organisaties wordt verleend. Verwezen moge worden naar de vrijstellingen, verleend bij artikel II van het Verdrag nopens de voorrechten en immuniteiten van de Verenigde Naties van 13 Februari 1946 (*Stb.* no. I 224).

Artikel 9. Het kwam wenselijk voor in artikel 9 een zinsede op te nemen, ten einde aan de Staat van verblijf een prioriteit te verlenen voor de aankoop van onroerende goederen op zijn grondgebied, welke ten laste van het gemeenschappelijk budget zijn gefinancierd en door een Hoofdkwartier niet meer benodigd zijn. Hiervan mag echter niet het gevolg zijn, dat de opbrengst van de verkoop geringer zal zijn dan in het geval het onroerend goed bij vrije verkoop van de hand was gedaan.

Artikel 10 kent aan de „Algemene Hoofdkwartieren” rechtspersoonlijkheid toe. Uitdrukkelijke toekenning van rechtspersoonlijkheid bleek gewenst, ten einde aan de handelingen dezer Hoofdkwartieren een behoorlijke rechtsbasis te verschaffen. In verband met het feit, dat voor de militaire organen van het Noord-Atlantisch Verdrag een bijzondere regeling, als thans in dit Protocol geboden, werd voorzien, werden deze organen bij de voorbereiding van het Verdrag van Ottawa van 20 September 1951, dat aan de Noord-Atlantische Verdrags Organisatie rechtspersoonlijkheid toekent, uitgesloten van de werking van laatstgenoemd Verdrag. Aan de Geallieerde Hoofdkwartieren, welke geen Algemeen Hoofdkwartier zijn, wordt geen rechtspersoonlijkheid toegekend. Handelingen, waarvoor het bezitten van rechtspersoonlijkheid vereist is, zullen deze dus slechts kunnen verrichten namens het Algemeen Hoofdkwartier, waaronder zij ressorteren, en voor zover zij daartoe door dit Algemeen Hoofdkwartier zijn gemachtigd.

Zo ook geldt ingevolge artikel 4 als hoofdregel, dat rechten en verplichtingen, welke op grond van het Verdrag zouden toekomen aan, respectievelijk rusten op de Staat van herkomst, thans zullen toekomen aan, respectievelijk rusten op het betrokken Algemeen Hoofdkwartier.

Artikel 12. Ten einde een normaal functioneren van de Hoofdkwartieren te garanderen, geeft artikel 12 aan deze Hoofdkwartieren de mogelijkheid tot het aanhouden en transfereren van gelden. Vanzelfsprekend is voor transfer de medewerking van de deelnemende landen benodigd, hetgeen werd neergelegd in het tweede lid van dit artikel. Alvorens deze redactie werd goedgekeurd, is echter de mogelijkheid van transfer in harde valuta beperkt, doordat in principe is bepaald, dat een Hoofdkwartier slechts de beschikking over deze valuta zal kunnen krijgen uit hoofde van de bijdragen in harde valuta der deelnemende landen; mocht in uitzonderingsgevallen echter toch transfer in harde valuta noodzakelijk zijn, dan zal incidenteel hiervoor een regeling worden getroffen, met inachtneming van de betalingsbalanspositie der betrokken landen, door de hiervoor aangewezen N.A.T.O.-organen, waarin alle deelnemende landen zijn vertegenwoordigd.

Bij *artikel 14*, lid 1, is onder meer gedacht aan het N.A.T.O.-defence-college te Parijs. Voorshands zal deze bepaling evenwel geen toepassing vinden.

In de toekomst zal van deze bepaling mogelijk gebruik kunnen worden gemaakt met betrekking tot Hoofdkwartieren, die niet vallen onder de definities van artikel 1, dan wel waarvan de positie niet zonder meer duidelijk is.

Bij lid 2 van dit artikel zij opgemerkt, dat totstandkoming van de Europese Defensie Gemeenschap het noodzakelijk zal maken het Verdrag van Londen en de uit een en ander voortvloeiende consequenties opnieuw in studie te nemen, ten einde met betrekking tot de in de E.D.G. ingebrachte strijdkrachten de werking van dit Verdrag nader te regelen. Vermoedelijk zal het mogelijk zijn zulks te doen geschieden door middel van een Protocol, in opzet ongeveer overeenkomende met het thans aangeboden Protocol. Aangezien evenwel de verhouding van het Geallieerde Hoofdkwartier tot het E.D.G.-personeel niet principieel verschilt van de verhouding tot het personeel der individuele Staten, kan, nu de positie der Hoofdkwartieren in dit Protocol nauwkeurig werd uitgewerkt, ten aanzien van dit personeel voorshands met een eenvoudige bepaling, als in dit artikel vervat, worden volstaan.

Artikel 15 bouwt voort op hetgeen het Verdrag van Londen bepaalt in artikel 16.

Evenals bij de Verdragen van Londen en Ottawa behoort ook bij het onderhavige Protocol een Nederlands-Belgisch-Luxemburgse verklaring betreffende aanspraken van inwoners der 3 landen op vrijstellingen op het grondgebied van een der beide andere landen. Deze verklaring werd op 20 Juni 1953 te Brussel ondertekend en zal mede in de Nederlandse akte van bekrachtiging van het Protocol worden vervat. De tekst en de vertaling daarvan zijn gepubliceerd in *Trb.* 1953, no. 70.

Tenslotte merken de ondergetekenden op, dat zich op dit ogenblik binnen onze grenzen geen Geallieerd Hoofdkwartier in de zin van dit Protocol bevindt. Wel hebben de bepalingen er van, zodra het in werking is getreden, voor Nederland rechtstreekse betekenis met betrekking tot de (slechts enkele personen omvattende) „Shape training mission to the Royal Netherlands Army”.

De Minister van Oorlog en van Marine,
C. STAF.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. W. BEYEN.

De Minister zonder Portefeuille,
J. LUNS.

De Minister van Financiën
VAN DE KIEFT.